

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים

ע"פ 7482/20

לפני: כבוד השופט נ' הנדל
כבוד השופט ד' מינץ
כבוד השופט י' אלרון

המערער: פלוני

נגד

המשיבים: 1. מדינת ישראל
2. פלוני
3. פלוני
4. פלוני
5. פלוני
6. פלוני
7. פלוני
8. פלוני

ערעור על פסק-דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד ב-
תפ"ח 16-01-932 מיום 16.9.2020 שניתן על-ידי הנשיאה
ר' לורך, השופט צ' דותן והשופטת ד' עטר

תאריך הישיבה: א' בסיון התשפ"א (12.05.2021)

בשם המערער: עו"ד עדי קידר

בשם המשיבה 1: עו"ד רחלי זוארץ-לוי; עו"ד ארז בן-ארויה

בשם שירות המבחן לנוער: גב' טלי סמואל

פסק-דין

השופט י' אלרון:

1. לפנינו ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (הנשיאה ר' לורך, השופט צ' דותן, והשופטת ד' עטר) ב-תפ"ח 16-01-932, אשר הרשיע את המערער

בעבירת חברות בארגון טרור ובעבירות אלימות כלפי רכוש ממניע גזעני שבוצעו בהיותו קטין, והשית עליו 42 חודשי מאסר בפועל, לצד עונשים נלווים.

הערעור דנן מופנה כלפיי הקביעה כי המערער ביצע עבירה של חברות בארגון טרור, וכן כלפי חומרת העונש שנגזר עליו.

עיקרי עובדות כתב האישום

2. כמתואר בחלק הכללי של כתב האישום המתוקן, בשנים 2009–2013, ביצעו "פעילים יהודים" פעולות אלימות כלפי רכוש של אזרחים ערבים ותושבים פלסטינים, וכלפי קודשי דת נוצרים ומוסלמים במקומות שונים ביהודה ושומרון ובפנים הארץ. פעולות אלה כונו "תג מחיר", ועל פי הנטען, ביצוען נועד להתסיס את האוכלוסייה הערבית והפלסטינית, ובכך לאלץ את גורמי הביטחון והאכיפה להפנות משאבים מרובים לשמירת הסדר הציבורי במדינה ובאזור.

עוד נטען, כי בשנתיים שקדמו להגשת כתב האישום, בינואר 2016, החלה לפעול התארגנות חדשה של "פעילים קיצוניים" שביקשו לקדם תפיסה אידאולוגית מוקצנת ואלימה מזו של ההתארגנות הקודמת, אשר מטרתה לערער את יציבות המדינה באמצעות הפעלת טרור ואלימות, והצתת "תבערה ביטחונית" על רקע לאומני-דתי. לשם כך ביצעו חברי ההתארגנות מספר פעולות אלימות, ביניהן המעשים המתוארים בכתב האישום המתוקן.

3. על פי הנטען באישום הראשון, המערער ואחרים חברים בארגון טרור, אשר מטרתו לגרום ל"תבערה ביטחונית" על רקע לאומני ובין-דתי. תכניות הפעולה של הארגון כללו פגיעה בערבים חפים מפשע, ברכושם ובקודשי דת נוצריים ומוסלמים, לשם הגברת המתיחות על רקע לאומני אשר תוצאתה השקעת משאבים רבים להחזרת השקט והסדר.

כמו כן, נטען כי במסגרת חברותם בארגון הטרור, המערער והאחרים ביצעו פעולות אלימות שנועדו להעביר מסר מרתיע ולזרוע אימה בקרב קבוצות אוכלוסייה שאינן יהודיות, מתוך מניע אידאולוגי ובכוונה להביא לשינוי מדיניות השלטון ולכך שהמדינה תתנהל לפי חוקי התורה.

בפרט, נטען כי במסגרת חברותו בארגון הטרור, המערער ביצע את המעשים שיוחסו לו באישומים 2–5 לכתב האישום המתוקן, אשר יפורטו להלן.

4. על פי הנטען באישום השני, בסוף חודש יולי 2015, המערער ואדם נוסף קשרו קשר להצית בית מגורים בכפר דומא שבשומרון, כנקמה על רצח מלכי רוזנפלד ז"ל, שבוצע כחודש קודם לכן בסמוך לכפר זה על ידי מפגעים פלסטיניים.

לשם כך, ביצע המערער שתי תצפיות לעבר הכפרים מגדל בני פדל ודומא הסמוכים – פעם יחד עם האחר תוך ששוחח עימו על מטרות אפשריות לביצוע ההצתה, ופעם בגפו. לאחר התצפית השנייה שביצע המערער, שוחח פעם נוספת עם האחר, וציין בפניו כי ניתן לבצע הצתה בשני הכפרים בלילה אחד מאחר שיש כביש המחבר ביניהם. על רקע זה, סיכמו השניים להיפגש בלילה ה-30.7.2015 לשם הצתת בית מגורים בכפר דומא, וכי אם הדבר יתאפשר, יבצעו הצתה נוספת מיד לאחר מכן בכפר מגדל בני פדל.

באותו הלילה, המערער בילה עם צעירים רבים אחרים, ובשלב מסוים עזב את עמיתיו במטרה לבצע את ההצתה יחד עם האחר, בהתאם לסיכום המוקדם ביניהם – אולם מסיבה שאינה ידועה, המפגש לא צלח.

5. על פי הנטען באישום השלישי, ביום 2.7.2014, בסמוך לשעה 3:30, המערער ואחרים הצטיידו בכפפות, מיכל עם נוזל דליק, אמצעי הצתה ותרסיס צבע – ונסעו ברכב לכפר עקרבה שבשומרון, לבושים ב"קפוצ'ונים".

לאחר שחלפו על פני שני בתים, הבחינו במחסן תבואה צמוד לביתו של תושב הכפר, ריססו על קיר לבנים סמוך את הכתובת "תג מחיר נקמת היהודים", שפכו את הנוזל הדליק על ערימות חציר, הציתו אותן באופן שגרם נזק למחסן התבואה – ונמלטו מהמקום.

6. על פי הנטען באישום הרביעי, ביום 10.8.2014, בסמוך לשעה 3:30, יצאו המערער ואחרים לכיוון הכפר יאסוף שבשומרון לאחר שהצטיידו בנוזל דליק, גפרורים ותרסיס צבע. בהגיעם לכפר יאסוף, הבחינו במונית הנושאת לוחית רישוי פלסטינית שחנתה בסמוך לבית מגורים, שפכו עליה נוזל דליק, הציתו אותה באופן שגרם לה לנזק כבד, וריססו על קיר הבית את הכתובת "תג מחיר".

7. במסגרת האישום החמישי, נטען כי המערער ואחרים הגיעו לחניית בניין בשכונת בית צפפא בירושלים בשעת לילה של יום ה-14.1.2015, ניקבו את צמיגיהם של 11 רכבים שחנו במקום, וריססו על אחד מכלי הרכב את הכתובת "צו תיחום", כאות מחאה על צו דובר שטח צבאי סגור שהוצא קודם לכן כלפי מאחז המכונה "גבעת הבלאדים", האוסר על אזרחים ישראלים להיכנס לשטחו.

8. בגין האישום הראשון – אשר במוקד הערעור דנן על הכרעת הדין – יוחסה למערער כאמור עבירה של חברות בארגון טרוריסטי לפי סעיף 3 לפקודת מניעת טרור, התש"ח-1948 (להלן: פקודת מניעת טרור).

בגין המעשים המתוארים ביתר האישומים יוחסו לו עבירות של קשירת קשר לביצוע פשע ממניע גזעני, לפי סעיפים 499(א)(1) ו-1144 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); הצתה, לפי סעיפים 448(א) רישא ו-29 לחוק העונשין; השחתת פני מקרקעין ממניע גזעני (שתי עבירות), לפי סעיפים 196, 1144, ו-29 לחוק העונשין; חבלה במזיד לרכב ממניע גזעני, לפי סעיפים 413, 1144, ו-29 לחוק העונשין; והיזק בזדון ממניע גזעני (11 עבירות), לפי סעיפים 452, 1144, ו-29 לחוק העונשין.

החלטת בית המשפט המחוזי ב"משפט זוטא"

9. כמפורט בהכרעת דינו ובהחלטתו של בית המשפט המחוזי במשפט זוטא, המערער נעצר ביום 25.11.2015, והיה מנוע מלהיפגש עם עורך דין למשך 21 יום. בתקופה הראשונה לחקירתו, הועבר לבית מעצר למשך שבעה ימים, בו שהו עמו שוטרים שנחזו להיות עצורים כחלק מתרגיל מדובבים שהוקלט.

במהלך תרגיל זה, בוימה דקירה של אחד ה"עצורים", ובעקבותיו המערער נדרש על ידי המדובבים לפרט את המעשים שביצע כ"קלף" שיוכלו להשתמש בו נגדו אם ימסור לממונים בבית הסוהר פרטים לגבי הדקירה. בטרם אירוע הדקירה, פירט בהרחבה את האידאולוגיה שהנחתה אותו, תיאר את דרכי הפעולה של התשתית שאליה השתייך, וציין פרטים שונים הנוגעים לחלק מהמעשים שתוארו באישומים שיוחסו לו בכתב האישום המקורי. בהמשך, לאחר אירוע הדקירה, הודה המערער בין היתר בביצוע המעשים המתוארים לעיל באישומים 3-5 לכתב האישום המתוקן.

לאחר תרגיל המדובבים, הועבר המערער לחקירת שב"כ, במהלכה שמר לסירווגין על זכות השתיקה, ומסר "גרסה היפותטית" ממנה ביקשה המשיבה ללמוד על מעורבותו

בתכנון הפיגוע בדומא – אשר כתוצאה ממנו נשרפו למוות שלושה מבני משפחת דוואבשה שהתגוררו בבניין שהוצת, וילד נוסף נפצע באורח קשה מאד.

בהמשך, נחקר המערער שלוש "חקירות צורך" שכללו שימוש ב"אמצעים מיוחדים" במהלכן הודה לבסוף בשותפות בתכנון הפיגוע בדומא יחד עם האחר, בכיצוע שאר העבירות המיוחסות לו בכתב האישום, ומסר שמות של פעילים נוספים בהתארגנות.

10. בהחלטתו המפורטת והמנומקת של בית המשפט המחוזי במשפט הזוטא מיום 19.6.2018, נפסלו כלל ההודאות שמסר המערער ב"חקירות הצורך" ובחקירות שב"כ נוספות שנערכו במקביל, בעוד שתוצרי תרגיל המדובבים וחקירות השב"כ שנערכו לפני "חקירות הצורך" נמצאו קבילים.

11. בהמשך לכך הגיעו הצדדים להסדר טיעון חלקי, במסגרתו רוככו חלק מהאישומים שיוחסו לו וחלקם הושמטו מכתב האישום; המערער הודה בעובדות אישומים 2–5 לכתב האישום המתוקן, אשר תוארו לעיל – תוך שעובדות האישום הראשון נותרו במחלוקת; והוסכם כי בירור אשמתו בגין אישום זה והטיעונים לעונש יתבססו על הראיות שהוצגו במשפט זוטא, וכי במסגרת הטיעונים לעונש תוכל המשיבה לפרט את תוצאות האירוע בדומא בכללותו.

12. בהחלטתו מיום 12.5.2019, ציין בית המשפט המחוזי כי רשם לפניו את הודאת המערער באישומים 2–5 לכתב האישום המתוקן, וקבע כי הוא ביצע את העבירות שיוחסו לו באישומים אלו; ובהכרעת דינו מיום 24.10.2019, אשר תפורט להלן, קבע בית המשפט המחוזי כי המערער ביצע את העבירה שיוחסה לו באישום הראשון לכתב האישום המתוקן, בגין חברותו בארגון טרור.

עיקרי הכרעת דינו של בית המשפט המחוזי

13. בהכרעת דין מפורטת, קבע בית המשפט המחוזי כי חברותו של המערער בארגון טרור הוכחה מעבר לספק סביר – וכי התקיימו יסודות העבירה הזן על פי ניסוחה הישן לפי פקודת מניעת טרור, הזן על פי ניסוחה החדש לפי סעיף 22 לחוק המאבק בטרור, התשע"ו–2016 (להלן: חוק המאבק בטרור).

נקבע, כי קיומו של הארגון והשתייכות המערער אליו נלמדים "בעיקר מדבריו, פעולותיו ומעשיו" של המערער עצמו, ונתמכים בחוות דעת של השב"כ שהוגשה לבית

המשפט המחוזי באמצעות המומחה המכונה "אמיתי" מהחטיבה לסיכול טרור וחתרנות בקרב יהודים וזרים (ת/60); וכי אף אם לא די בראיה בודדת כדי להוכיח את חברותו של המערער בארגון טרור, "הרי שצבר הראיות" מלמד על כך מעבר לספק סביר.

14. בכלל זה, הפנה בית המשפט לעבירות שבהן הודה המערער, אשר עונות להגדרה מעשי טרור, ולדבריו בתרגיל המדובבים שהוזכר לעיל, שלהם נקבע כי "יש ליתן משקל רב", במסגרתם פירט כאמור את משנתם האידאולוגית שלו ושל חבריו; את אופן הקבלה לארגון; את האופן בו חנך נערים שהצטרפו לשורות הארגון; את דפוסי הפעולה של הארגון, הנוקט בתכנון מקדים לפני ביצוע פעולותיו ובאמצעי זהירות שנוקטים חבריו בעת ביצוע הפעולות ובמהלך חקירותיהם; וכך פרטים רבים אודות פעולות אחרות שנטען בחוות הדעת של השב"כ כי בוצעו על ידי חברי הארגון.

נוסף על כך, הפנה בית המשפט המחוזי לדברי המערער ולדברי חבריו בסרטון שהופץ במרשתת בחודש ספטמבר 2014, בשם "עצורי תג מחיר מדברים", שבו הופיע בפנים גלויות והציג מצע אידאולוגי בגנות השב"כ, "השלטון הזר בארץ", ציין כי מטרת הקבוצה אליה הוא משתייך היא לפעול להקמת מדינה יהודית ולבניין בית המקדש, וחבריו חוזרים על דברים דומים. אף לגבי סרטון זה נקבע כי "יש ליתן משקל רב לדברים שמסר הנאשם [המערער – י' א'] בסרטון, לתוכן הדברים שלו ובהקשר של חבריו המדברים ברוח דומה בסרטון". זאת, תוך שצוין כי במהלך חקירתו בבית המשפט, המערער לא התכחש לדבריו בסרטון, ולא טען כי הם עוותו או הוצאו מהקשר – אלא כי הדברים נאמרו מתוך התלהבותו כנער צעיר, וכי אינו זוכר אם הדברים הוכתבו לו על ידי אדם אחר.

כמו כן, הפנה בית המשפט המחוזי לחקירות המערער בשב"כ אשר קדמו ל"חקירת הצורך", אשר במהלכן פירט את משנתו האידאולוגית באופן המתיישב עם האמור בסרטון; שיחת טלפון בין המערער ואחיו בסמוך לאחר האירוע בדומא, במהלכה הביע בין היתר משנה אידאולוגית דומה; וחוות הדעת מטעם השב"כ, אשר נערכה על ידי מומחה שהעיד על חוות הדעת בפני בית המשפט, וכללה פרטים אודות התארגנות שהתגבשה החל מסוף שנת 2013. בפרט, על פי הנטען בחוות הדעת, אחד ממנהיגיה הוא אדם בשם מאיר אטינגר – המקורב למערער.

15. לבסוף, דחה בית המשפט המחוזי את טענות המערער לקיומה של הגנה מן הצדק באופן שיש בו כדי להביא לביטול האישומים נגדו.

בכלל זה, דחה בית המשפט המחוזי את טענות המערער באשר לקיומה של אכיפה בררנית, תוך שקבע כי נסיבותיהם של יתר המעורבים בפעילות הארגון שונות מאלו של המערער ושל האדם הנוסף שהועמד לדין בגין הפיגוע בדומא; וכי ההחלטה שלא להעמיד לדין את רוצחי הנער אבו-ח'דיר בגין עבירה של חברות בארגון טרור נבעה מכך שלגישת המשיבה מדובר היה "באירוע נקודתי על פני פרק זמן קצר ולא ניתן לומר שהרצח בוצע במסגרת אותה 'תבנית מאורגנת מתמשכת' כמוגדר בחוק".

16. כמו כן, בית המשפט המחוזי דחה את טענת המערער לפגם מינהלי בחקירותיו, בכך שלא הוזהר במהלכן כי הוא נחשד בעבירות לפי פקודת מניעת טרור או חוק המאבק בטרור; וכך נדחתה טענת המערער בדבר תקדימיות העמדתו לדין בעבירת החברות בארגון טרור, לאור מקרים נוספים עליהם הצביעה המשיבה.

עם זאת, נקבע כי נסיבותיו החריגות של המערער – לרבות גילו הצעיר, העובדה שננקטו כלפיו "אמצעים מיוחדים וחריגים במהלך שתי חקירות צורך", ושהוא היחיד העומד לדין בפרשה זו בעבירה של חברות בארגון טרור – עשויות להצדיק התחשבות בעונשו, אף שאין בהן כדי להקים לזכותו הגנה מן הצדק.

גזר דינו של בית המשפט המחוזי

17. בית המשפט המחוזי עמד בגזר דינו מיום 16.9.2020, על כך שלמערער לא מלאו 16 שנים בעת שהחל לבצע את המעשים שיוחסו לו על פני כשנה, ומשכך יש לגזור את דינו בהתאם להוראות חוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), התשל"א–1971 (להלן: חוק הנוער).

בכלל זה, צוין כי בהתאם לחוק הנוער, יש להעניק משקל משמעותי לשיקולי השיקום בגזירת עונשם של קטינים, במטרה להחזירם לתפקוד נורמטיבי בחברה. אולם, הודגש כי נפסק לא אחת שככל שנסיבות העבירה חמורות יותר, כך יש לבכר שיקולי ענישה על פני שיקול שיקום – אף בעניינם של קטינים.

18. על רקע זה, עמד בית המשפט המחוזי על מדיניות הענישה הנוהגת כלפי העבירות שנקבע כי המערער ביצע, והדגיש את החומרה הגלומה במעשיו – אשר בוצעו יחד עם אחרים, במסגרת של ארגון טרור, וממניע גזעני; זרעו פחד ובהלה בקרב התושבים הפלסטינים בשטחי יהודה ושומרון ופגעו בתחושת ביטחונם; ונועדו לערער את יסודות המשטר הדמוקרטי, שלטון החוק והסדר הציבורי.

עוד צוין, כי המערער ביצע את המעשים על פני תקופה של שנה, חרף מעורבותו הקודמת של שירות המבחן בעניינו ודרישתם של רבים לאורך תקופה זו כי יחדל מהתנהגותו; אולם, מעשיו נפסקו רק לאחר מעצרו המנהלי. זאת, באופן שיש בו כדי ללמד על אורח חייו השלילי, ונחישותו להגשים את האידאולוגיה האלימה שמכוחה פעל.

בהתייחס לאישום השני, בעניין הפיגוע בדומא, הודגש כי אומנם כתב האישום המקורי ייחס לו קשירת קשר להביא למותם של אנשים ממניע גזעני; אולם אישום זה רוכך באופן משמעותי במסגרת הסדר הטיעון – וכעת מייחס לו קשירת קשר להצתת בית מגורים ממניע גזעני. משכך, קבע בית המשפט המחוזי כי "לא ניתן לזקוף לחובת הנאשם [המערער – י' א'] את מעשיו של הקושר הנוסף" ואת התוצאות הקשות שנגרמו לבני משפחת דוואבשה; וכי "אין מקום ליתן בעניינו של הנאשם דגן משקל משמעותי לעדותם של בני המשפחה".

באשר ליתר האישומים, הודגשו התכנון המוקדם, הפגיעה בתחושת הביטחון של נפגעי העבירה ושכניהם, הנזק שנגרם לרכוש, ופוטנציאל הנזק שעלול היה להיגרם כתוצאה מההצתות.

19. לצד זאת, עמד בית המשפט המחוזי על האמצעים המיוחדים שנקטו כלפי המערער במהלך חקירתו, תוך פגיעה חמורה בזכויות היסוד שלו לשמירה על שלמות הגוף והנפש ולכבוד; כי חקירתו נוהלה באינטנסיביות, שלא בהתאם לחוק הנוער, בעוד הוא מנוע מלהיפגש עם עורכי דינו; וכי "השלכותיה הקשות של החקירה מלוות את הנאשם [המערער – י' א'] עד היום".

כמו כן, הודגש כי המערער שהה במעצר מאחורי סורג ובריח לתקופה ממושכת ביחס לגילו הצעיר של כ-32 חודשים, בתנאים "שאינם קלים" לאור הגדרתו כעצור ביטחוני, ולאחר מכן שהה במעצר באיזוק אלקטרוני לתקופה ממושכת. זאת, על רקע האישומים החמורים שיוחסו לו בכתב האישום המקורי – אשר רוככו לבסוף באופן משמעותי במסגרת הסדר הטיעון.

על כן, קבע בית המשפט המחוזי כי אופן ניהול החקירה חרף גילו הצעיר של המערער, כמו גם מעצרו הממושך – מצדיקים שניהם הקלה בעונשו.

20. עם זאת, וחרף התרשמותו החיובית של שירות המבחן מההליך השיקומי אותו עבר המערער, נקבע כי לא ניתן להסתפק בעניינו בעונש של מאסר בפועל בדרך של עבודות שירות.

זאת, לאור התרשמות הממונה על עבודות השירות כי המערער אינו מתאים לעונש של מאסר בפועל בדרך של עבודות שירות, בין היתר בשל חוות הדעת של השב"כ אשר לימדה על "קשר עדכני עם פעילי היעד אליו השתייך [המערער] טרם מעצרו"; ובשים לב לכך שבדיון שהתקיים בנוכחות המערער ציין כי עם סיום לימודיו במכינה בחר להתגורר בסמיכות לחלק מהאנשים שהשתייכו בעבר לאותו "יעד פעילים" אשר מכוחו ובהשפעתו פעל בעת ביצוע העבירות, ואף לא הכחיש כי הוא פוגש בסביבת מגוריו אנשים שלהם עבר פלילי רלוונטי.

בית המשפט המחוזי הדגיש כי :

"ההתרשמות הבלתי אמצעית שלנו מהנאשם הינה כי מדובר בבחור אינטליגנטי מאוד, מניפולטיבי במידה מסוימת, המיטיב להתנסח. נוכח מאפייניו האישיותיים של הנאשם, עולה חשש כי היטיב לומר לשירות המבחן ולמטפלים את שרצו לשמוע ואת שרצה להשמיע. ואולם, ביום פקודה, עם סיום המסגרת האינטנסיבית בה היה נתון, ולמרות שגזר הדין היה אמור להינתן זמן קצר לאחר מכן, ללא מורא וללא חשש הוא חזר לקרבת חלק מהאנשים שלפי דבריו שלו היוו גורם משפיע אשר הביא אותו לבצע עבירות כה חמורות. ... לא ניתן עוד לקבל את המלצתו של שירות המבחן לעניין העונש, באשר המלצה זו נובעת ממסקנת שירות המבחן בתסקיר האחרון בעניינו, לפיה הנאשם שינה דרכיו מן הקצה אל הקצה, השכיל לקחת אחריות על חייו, ובוחר לנהל אותם כאדם נורמטיבי. מסקנה זו אינה עולה בקנה אחד עם התנהלותו של הנאשם בחודשים האחרונים" (פסקאות 76–77 לגזר הדין).

21. לאור מכלול שיקולים אלו, הרשיע בית המשפט המחוזי את המערער בעבירות שנקבע כי הוא ביצע, וגזר עליו עונשים של 42 חודשי מאסר בפועל בניכוי ימי מעצרו; 12 חודשי מאסר על תנאי לבל יעבור עבירת אלימות מסוג "פשע", עבירת הצתה או עבירה לפי חוק המאבק בטרור למשך 3 שנים; ו-6 חודשי מאסר על תנאי לבל יעבור עבירת אלימות מסוג "עוון" למשך 3 שנים. כמו כן, הוטל על המערער לשלם פיצוי למתלוננים באישומים 3–5 לכתב האישום המתוקן, בסכום כולל של 25,000 ש"ח.

22. בערעורו על הכרעת הדין, המערער טוען כי שגה בית המשפט המחוזי בקביעה שלפיה ביצע עבירה של חברות בארגון טרור.

בכלל זה, טוען המערער כי לא הוכח קיומו של ארגון טרור בעל "תבנית מאורגנת ומתמשכת", כנדרש לפי נוסח העבירה הקבוע בחוק המאבק בטרור, המהווה חיקוק מקל לשיטתו; וכי נוסח האישום הראשון כוללני מאחר שהוא אינו כולל פירוט של יתר החברים בארגון הטרור, ואף מטעם זה לא הוכח קיומו של ארגון טרור.

עוד טוען המערער, כי תרגיל המדובבים נעשה שלא כדין, מאחר שאסור היה לאפשר את שהייתו במעצר בקרבת בגירים; הוא לא הוזהר כי הוא מצוי בחקירה בגין העבירות שנחשד בביצוען; התנהלות המדובבים בעת התרגיל הייתה פסולה; ובמהלך התרגיל נמנע מהמערער טיפול רפואי אף שסבל מקשיי נשימה. על כן, נטען כי יש לפסול את תוצרי התרגיל, או לכל הפחות להעניק להם משקל ראייתי קטן, תוך התחשבות ביחסי הכוחות שנוצרו בין המערער למדובבים במהלך התרגיל.

בדומה, נטען כי חוות הדעת של השב"כ שהוגשה לבית המשפט המחוזי מבוססת על מידע חסוי – ועל כן לא ניתן להסתמך עליה לצורך הרשעת המערער בחברות בארגון טרור.

מכל מקום, טוען המערער כי לא ניתן ללמוד מדבריו בפני המדובבים, בסרטון שהועלה למרשתת, בחקירותיו בשב"כ ובשיחת הטלפון עם אחיו על חברותו בארגון טרור; ולשיטתו, אף חוות הדעת של השב"כ אינה מלמדת על זיקתו לארגון טרור.

כתמיכה בטענות אלו, מפנה המערער להכרעת הדין בעניינו של מי שהועמד לדין עימו בכתב האישום המקורי, אשר הורשע לבסוף במעורבותו בפיגוע בדומא וזוכה מעבירה של חברות בארגון טרור – וערעורו תלוי ועומד בפני בית משפט זה.

לצד זאת, טוען המערער כי יש לבטל את האישום נגדו מאחר שקמה לזכותו הגנה מן הצדק, בין היתר בשל פעולות החקירה החריגות שננקטו כלפיו, וקיומה של אכיפה בררנית נגדו – שכן יתר המעורבים בארגון הטרור שחברותו בו יוחסה לו, לא הועמדו לדין.

23. בערעור על גזר הדין, טוען המערער כי היה מקום להעדיף בעניינו שיקולי שיקום ולהימנע מהטלת עונש מאסר בפועל, בנוסף על ימי מעצרו.

זאת, בין היתר, בשים לב לתסקיר שירות המבחן החיובי בעניינו ולמשקל המשמעותי שניתן לגישתו לחוות הדעת של השב"כ; ובהתחשב בטענותיו לקיומה של הגנה מן הצדק – ובכלל זה, הליך החקירה אשר כלל לטענתו "אלימות של ממש בדמות עינויים".

לצד זאת, טוען המערער כי יש להקטין את הפיצוי שהוטל עליו לשלם.

24. מנגד, באי כוח המשיבה סבורים כי יש לדחות את הערעור על שני חלקיו, תוך שהם סומכים ידיהם על פסק דינו של בית המשפט המחוזי.

בכלל זה, צוין כי הטענה שלפיה הגדרת חוק המאבק בטרור לעבירת החברות בארגון טרור מצמצמת ומקילה ביחס לנוסחה הקודם נדחתה לא מכבר בפסיקת בית משפט זה בע"פ 3793/18 פלוני נ' מדינת ישראל (3.5.2020) (להלן: עניין פלוני); ומכל מקום, בית המשפט המחוזי קבע כי יסודות העבירה התקיימו בעניינו של המערער הן לפי נוסחה הקודם, הן לפי נוסחה החדש.

בהתייחס לקבילות תוצרי תרגיל המדובבים ומשקלם, נטען כי תרגיל המדובבים נערך לאחר שהמערער שוחח עם עורך דינו, נחקר תחת אזהרה ושמר על זכות השתיקה; כי הוחלט לנקוט בתרגיל החקירה בשל "חשש מוחשי ומידי מפני המשך ביצועם של פיגועים נוספים על ידי חברי הארגון אליו השתייך המערער", ועל כן פיענוח החקירה בעניין האירוע בדומא היווה חלק מ"החקירה הסיכולית" בניסיון לחשוף את חברי התשתית ולמנוע פעולות נוספות בעתיד; כי התרגיל אושר על ידי פרקליט המדינה דאז בטרם בוצע; וכי בנסיבות העניין – ובשים לב לכך שלא הושמעו כלפי המערער איומים מפורשים או מרומזים – תרגיל החקירה היה "מידתי ומאוזן".

זאת ועוד, נטען כי עיקר דברי המערער שמהם ניתן ללמוד על קיומו של ארגון טרור ועל חברותו בו, נאמרו בטרם התרחשות אירוע הדקירה המבויס; כי דברי המערער נאמרו בשטף, באופן שאינו מתיישב עם טענותיו שלפיהן הדברים נאמרו מתוך מצוקה המצדיקה את פסילת תוצרי תרגיל המדובבים; וכי הראיות המרכזיות שבבסיס האישומים שבהם הודה המערער, מבוססות על דבריו בפניו המדובבים.

נוסף על כך, נטען כי מצבור הראיות מוכיח את אשמתו של המערער בחברות בארגון טרור – אף בלי להידרש לדברים שאמר במהלך תרגיל המדובבים. זאת, בפרט לאור האמור בחוות הדעת של השב"כ המוכיחה, על פי הנטען, את קיומו של ארגון הטרור; נכונותו של המערער להציג עצמו בתור "עצור תג מחיר" בסרטון; העבירות שבהן הודה המערער שיש בהן סיכון ממשי לפגיעה חמורה בגופו של אדם, ואשר אופיין מלמד על מניע אידאולוגי; ודברי המערער בפני חוקרי השב"כ ואחיו, המלמדים על המניע האידאולוגי שבבסיס מעשיו.

לצד זאת, נטען כי אין יסוד לטענות המערער בדבר קיומה של אכיפה בררנית. זאת, תוך שבאי כוח המשיבה הפנו למקרים אחרים שבהם הועמדו נאשמים לדין בגין חברות בארגון טרור – ובהם, בין היתר, קטינים; ותוך שהודגש כי נסיבותיהם של יתר המעורבים בפרשה שונות מאלו של המערער.

לבסוף, טוענים באי כוח המשיבה כי צעדי החקירה החריגים שננקטו כלפי המערער חרף גילו הצעיר – ובהם חקירות הצורך – באו לידי ביטוי בעונשו, ואין מקום להקל עימו במידה נוספת.

דיון והכרעה

25. לאחר שעיינתי בטענות הצדדים, בפסק דינו של בית המשפט המחוזי ובחומרים שעמדו לפניו, ושמעתי את טיעוני הצדדים בדיון שהתקיים לפנינו, הגעתי לכלל מסקנה כי דין הערעור להידחות על שני חלקיו – וכך אציע לחבריי לעשות.

א. הערעור על הכרעת הדין

26. אקדים ואבהיר כי אין בטענת המערער באשר לתחולת חוק המאבק בטרור על עניינו כדי לסייע לו. זאת, בשים לב לפסיקת בית משפט זה בעניין פלוני, שלפיה חוק המאבק בטרור, אשר החליף את הוראותיה הרלוונטיות של פקודת מניעת טרור, אינו בגדר "חיקוק מקל" לעניין הגדרת העבירה של חברות בארגון טרוריסטי ולא לעניין העונש הקבוע לצידה – מאחר שההגדרה המופיעה בחוק המאבק בטרור אינה אלא יישום של הפרשנות המצמצמת שניתנה בפסיקה לעבירה של חברות בארגון טרוריסטי לפי פקודת מניעת טרור (שם, בפסקאות 34–37).

27. כפי שיורחב להלן, אני סבור גם כי אין להתערב בקביעת בית המשפט המחוזי שלפיה בעניינו של המערער מתקיימים יסודות העבירה של חברות בארגון טרור לפי חוק

המאבק בטרור, וממילא גם יסודות העבירה של חברות בארגון טרוריסטי לפי פקודת מניעת טרור.

לשם הנוחות, ומאחר שכפי שנקבע בעניין פלוני, אין הבדל של ממש בין הגדרת העבירה שיוחסה למערער באישום הראשון לפי פקודת מניעת טרור, כפי שפורשה בפסיקה – לבין הגדרת העבירה של חברות בארגון טרור לפי חוק המאבק בטרור, אמקד את הדיון שלהלן בהתקיימות יסודות העבירה המופיעה בחוק זה.

28. סעיף 22(א) לחוק המאבק בטרור מורה:

”חבר בארגון טרור, דינו – מאסר חמש שנים”.

בהתאם לסעיף 2(א) לחוק זה, ”חבר בארגון טרור” הוא ”אדם הנמנה עם ארגון טרור”, ובכלל זה, ”מי שנוטל חלק פעיל בפעילות של ארגון טרור”. בשל הקושי שעשוי להתעורר בהוכחת פעילותו של אדם כחלק מחברותו בארגון טרור, קובע הסעיף חזקה הניתנת לסתירה שלפיה ”מי שהציג את עצמו לפני אחר כחבר בארגון טרור, חזקה כי הוא נמנה עם ארגון טרור”.

ההגדרה של ”ארגון טרור” המופיעה באותו סעיף, חלה בין היתר על:

”חבר בני אדם בתבנית מאורגנת ומתמשכת, שמבצע מעשי טרור או פועל במטרה שיבוצעו מעשי טרור ... בין שהוכרז ארגון טרור לפי פרק ב' ובין שלא”.

לעניין הגדרה זו, מורה הסעיף:

”(א) תבנית מאורגנת ומתמשכת – תבנית שאינה אקראית ושנועדה להתקיים פרק זמן, אף אם אין מדרג בין החברים ואין להם תפקידים מוגדרים;

בהתאם להגדרות אלו ולפסיקת בית משפט זה, תנאים מספיקים לקיומו של ארגון טרור הם כי קיים ”חבר בני אדם” – של שני אנשים ויותר, הפועלים ב”תבנית” שאינה אקראית אותה הם מבקשים לקיים על פני זמן, במטרה לבצע ”מעשי טרור” או מבצעים מעשים אלו בפועל (ראו גם עניין פלוני, בפסקה 37(ב)).

”מעשה טרור” מוגדר בסעיף כך:

'מעשה טרור' – מעשה המהווה עבירה או איום בעשיית מעשה כאמור, שמתקיימים לגביהם כל אלה:

(1) הם נעשו מתוך מניע מדיני, דתי, לאומני או אידאולוגי;

(2) הם נעשו במטרה לעורר פחד או בהלה בציבור או במטרה לאלץ ממשלה או רשות שלטונית אחרת, לרבות ממשלה או רשות שלטונית אחרת של מדינה זרה, או ארגון ציבורי בין-לאומי, לעשות מעשה או להימנע מעשיית מעשה;

(3) במעשה שנעשה או במעשה שאיימו בעשייתו, היה אחד מאלה, או סיכון ממשי לאחד מאלה:

(א) פגיעה חמורה בגופו של אדם או בחירותו;

(ב) פגיעה חמורה בבטיחות הציבור או בבריאותו;

(ג) פגיעה חמורה ברכוש, שבנסיבות שבהן בוצעה יש אפשרות ממשית שתגרום לפגיעה חמורה כאמור בפסקאות משנה (א) או (ב) ושנעשתה במטרה לגרום לפגיעה כאמור;

(ד) פגיעה חמורה בקודשי דת; לעניין זה, "קודשי דת" – מקום פולחן או קבורה ותשמישי קדושה".

29. במקרה דנן, בית המשפט המחוזי קבע כאמור, כי מתקיימים יסודות עבירת החברות בארגון טרור בעניינו של המערער, תוך שהסתמך בעיקרו של דבר על דבריו בתרגיל המדובבים, בשיחת טלפון עם אחיו, ובסרטון שהועלה למרשתת, וכן על מעשי המערער באישומים שבהם הודה. תמיכה בראיות אלו, מצא בית המשפט המחוזי אף באמור בחוות הדעת של השב"כ, התומכת במסקנה כי המערער פעל במסגרת ארגון טרור, כהגדרת חוק המאבק בטרור.

במסגרת הערעור שלפנינו, עיקר טענות המערער מופנות הן על סוגיית קבילותה ומשקלה של חוות הדעת של השב"כ; הן על הסתמכותו של בית המשפט המחוזי על דברי המערער בתרגיל המדובבים, בפרט לאחר אירוע הדקירה.

כפי שיורחב להלן, אף שאני סבור כי בחלק מטענות המערער בעניין יש ממש, הרי שכפי שארחיב להלן – אין בהן כדי לסייע לו.

זאת, מאחר שאני סבור כי דברי המערער במסגרת תרגיל המדובבים בטרם אירע אירוע הדקירה, ובסרטון שהועלה למרשתת בו מופיע המערער ונערים נוספים – לצד הודאתו באישומים שיוחסו לו בכתב האישום המתוקן – מלמדים מעבר לספק סביר על פעילותו במסגרת של "חבר בני אדם" הפועל ב"תבנית" שאינה אקראית אותה הם ביקשו לקיים על פני זמן, לשם ביצוע "מעשי טרור" – באופן המבסס את הרשעתו בעבירה של חברות בארגון טרור.

חוות הדעת של השב"כ

30. לגישתי, אכן יש קושי של ממש להסתמך באמור בחוות הדעת של השב"כ לשם הרשעת המערער במקרה דנן.

אומנם, נקבע זה מכבר כי:

"עדות מומחה, איש מודיעין, אינה מאבדת את משקלה רק בשל כך שמוטל חיסיון על מקורות המידע שלו, שהרי כושרו המקצועי ואמינותו של המומחה ניתנים להצגה ולבחינה גם ללא חשיפתם של מקורות אלו. אופי תפקידו של המומחה, מעמדו בקהיליית המודיעין, פרטי השכלתו ונושאי התמחותו, משך שירותו וניסיונו במחקר מודיעיני וכיוצא באלה גורמים המובאים בחשבון בעת הערכת עדותו כמומחה – כל אלה היו חשופים לחקירה" (ע"פ 621/88 פיילר נ' מדינת ישראל, פ"ד מז(3) 112, 124 (1993)).

אולם, לשיטתי קיים קושי של ממש להסתמך על ממצאים עובדתיים המופיעים בחוות דעת מעין זו, אשר מבוססים על חומר חסוי. היעזרות במומחיותו של איש המודיעין ובתוצרי חוות דעתו עשויה לשמש בעיקרו של דבר כאמצעי לפרשנות ממצאים עובדתיים גלויים, בשל מומחיותו בדבר. אולם, אין לאפשר שימוש בחוות דעת שנערכה על ידי איש מודיעין כאמצעי ל"הלבנת" ראיות חסויות.

הדברים אמורים ביתר שאת במקרים שבהם אין מחלוקת כי ברשות גורמי המודיעין חומרים אשר חלקם הושגו במסגרת חקירותיו של נאשם שתוצריהן נפסלו – כבמקרה דנן. יש לנקוט במשנה זהירות שמא דברי הנאשם בחקירתו, אשר תוצריה נפסלו, ילבשו צורה של חוות דעת מטעם גורמי הביטחון – וכך יתקבלו בפועל על ידי בית המשפט כראיה המבססת את הרשעתו.

31. מן הראוי אפוא, כי במסגרת חוות דעת המבוססות על חומר מודיעיני המוגשות לבית המשפט מטעם התביעה בהליך פלילי, יובהר אילו ממצאים המופיעים בהם נסמכים על חומר גלוי שהוגש כראיה, ואילו מבוססים על חומר חסוי או על ראיה שנפסלה. הבחנה מעין זו לא נעשתה במקרה דנן, ומכאן הקושי להיעזר בחוות הדעת – ועל כן נכון עשה בית המשפט המחוזי, עת נתן לה משקל מוגבל בלבד.

מכל מקום, כפי שיובהר – איני סבור כי חוות הדעת האמורה נחוצה לשם הוכחת חברותו של המערער בארגון טרור.

תוצרי תרגיל המדובבים

32. בית המשפט המחוזי דן בהרחבה בקבילות תוצרי תרגיל המדובבים בהחלטתו במשפט זוטא, ואיני סבור כי יש להתערב בקביעותיו, אשר התבססו בין היתר על התרשמותו הישירה מעדויות המערער והמעורבים בתרגיל.

33. כפי שהובהר לא פעם, הפעלת מדובבים היא בגדר "תחבולה חקירתית לגיטימית", ואין בעצם העובדה כי הנחקר אינו מודע לכך שמדובר בפעולת חקירה – וסבור בטעות כי הוא מנהל שיחת חולין עם עצור או אסיר אחר – כדי לפגוע בזכותו לאי-הפללה עצמית. זאת, גם כאשר המדובב משוחח עם הנחקר באופן אקטיבי, ומנסה לדלות ממנו פרטים על מעורבותו במעשים שבהם הוא חשוד. הטעם לכך נעוץ, בעיקרו של דבר, בכך שעל דרך הכלל, אין המדובב כופה על הנחקר לשוחח עימו, ובאפשרות הנחקר לבחור אם להפר את שתיקתו ולמסור למדובב פרטים שהוא נמנע מלחשוף בחקירתו (ע"פ 846/10 בדוי נ' מדינת ישראל, פסקה 49 (14.7.2014)).

בהתאם, הודאת נאשם בפני מדובב תהא קבילה רק במקרים שבהם היא ניתנה באופן חופשי ומרצון (ראו סעיף 12(א) לפקודת הראיות). בהקשר זה נקבע כי:

"הודאה תיחשב ככזו שניתנה באופן 'חופשי ומרצון' רק מקום שלא הופעלו בגבייתה אמצעי לחץ חיצוניים – להבדיל מלחץ שמקורו בנפשו של הנחקר פנימה – שהיה בהם כדי לשלול את יכולתו לבחור בין מסירת הודאה לבין הימנעות ממסירתה. ... מבין אמצעי הלחץ החיצוניים שנדונו בפסיקה, הרלוונטיים לענייננו הם פיתוי, השאה ושימוש בתחבולות חקירה בלתי הוגנות" (ע"פ 1301/06 עזבון אלזם ז"ל נ' מדינת ישראל, פ"ד סג(2) 177, 201 (2009)).

34. במקרה דנן, בית המשפט המחוזי הבהיר כאמור כי התרשם שבמסגרת תרגיל החקירה לא הופעל על המערער לחץ חיצוני במידה שכפתה עליו להפר את שתיקתו בניגוד לרצונו החופשי. זאת, תוך שהדגיש בין היתר כי:

”גם אם הייתה אווירת לחץ שהלכה וגברה עד כדי עוינות, גם אם נעשה שימוש בדיכוי פעיל ועצים של מספר מדובבים ואף בשים לב לקטינותו של הנאשם – אין המדובר בתחבולה נפסדת, שיש בה כדי לפסול את ההודאות, אלא לכל היותר מדובר בתחבולה מותרת שמכונה בפסיקה ‘נסבלת’; במהלך התרגיל לא הושמעו כלפי הנאשם איומים מפורשים או מרומזים. בניגוד לטענת ההגנה, הנאשם לא נשמע בשום שלב בוכה, ולא היה באמצעים שננקטו כדי לשלול בפועל את רצונו החופשי במסירת ההודאה. ... הוא מרבה לדבר ביוזמתו ובפתיחות על נושאים שאינם מפלילים אותו, ולצד זאת זהיר ומחושב בכל הנוגע להפללתו. במבחן התוצאה, חרף האווירה ששררה, הנאשם עמד על שלו בנושא המהותי אודותיו נשאל (הפיגוע בדומא), ועמד על סירובו לחשוף שותפים” (פסקאות 36–37 להחלטת בית המשפט המחוזי במשפט הזוטא).

מנגד, המערער משיג על קביעה זו, תוך שמפנה לקביעות בית המשפט המחוזי מהן ניתן ללמוד כי לאחר אירוע הדקירה – ומשלב שנדרש לחשוף בפני המדובבים פרטים אודות החשדות נגדו כ”קלף” שיבטיח את שתיקתו ביחס לאירוע הדקירה – “שררה אווירה לחוצה כזו ששידרה אי נוחות לא מבוטלת ולעיתים עוינת”.

לטענת המערער, ביום אירוע דקירה והפעלת לחץ כה משמעותי עליו, אף שהיה קטין באותה עת, על ידי מי שסבר שהם עצורים בגירים, מהווה “חציית קו אדום”.

35. אולם, כפי שאבהיר להלן, אף אם אקבל טענה זו של המערער – הרי שדי בדברים שאמר בפני המדובבים עוד בטרם אירוע הדקירה כדי לבסס את הרשעתו בחברות בארגון טרור.

חברותו של המערער בארגון טרור

36. במסגרת התרגיל ובטרם התרחשה הדקירה המבוויימת, שייך עצמו המערער לקבוצה מצומצמת המונה כ-100 נערים המבצעים פעולות “תג מחיר” המופנות כלפי אוכלוסייה שאינה יהודית, מטעמים אידאולוגיים. פעולות אלו כוללות תקיפות, גניבות והצתות מבנים ורכבים באופן העלול להביא לפגיעה בגוף ובנפש.

כך, במהלך שיחתו עם אחד המדובבים, תיאר המערער כיצד עזב את המסגרות החינוכיות בהן למד לטובת הצטרפותו לקבוצת הנערים:

”מדובב: אז למה עזבת?
 המערער: כי לא התאים לי.
 מדובב: בגלל זה הלכת על הדבר הזה.
 המערער: לגבעות, כן.
 מדובב: מה זה הדבר הזה?
 המערער: נוער הגבעות, אתה יודע מה זה? אלה שתמיד עוצרים אותם על תג מחיר... תג מחיר את יודע מה זה? בחדשות... שורפים וגונבים.
 ...
 מדובב: כמה חברים אתם? כמה?
 מערער: כל הקבוצה, מאה משהו” (ת/25, עמ' 4–5).

בהמשך דבריו, שב המערער והבהיר כי הוא חלק מקבוצה מצומצמת יחסית, המונה כמאה אנשים מבין מאות אנשים המתגוררים ב”גבעות” הפועלים באלימות כלפי תושבים ערבים ומשחיתים את רכושם תוך ביצוע הצתות, במטרה לערער את הסדר והביטחון הציבורי:

”בגבעות יש הרבה אנשים דתיים, זה מיליון איש הדתיים, אני לא יודע, שבע מאות, אלף, אני לא יודע כמה. רק מאה איש אחי... קיצר זה מלחמה. אני צריך לעבור על החוק... הבנת (מילה לא ברורה) תג מחיר? שעושים כל מיני דברים לערבים בחזרה... אם יהודים עושים משהו לערבים זה מדליק את המדינה כי היא מפחדת שערבים יחזירו ואז יתחיל [כך במקור – 'א' פה מלחמה. אתה לא, אתה לא תופס את זה, אה? נשרף עכשיו רכב.. לערבי, הערבי הזה אומר אם לי שרפו – אחר כך הולך זורק אבנים, יורה, זורק בקת”בים [בקבוקי תבערה – 'א'], עושה משהו” (שם, בעמ' 26).

בהמשך, כאשר שאל המדובב את המערער מתי הוא עתיד להשתחרר ממעצר, הפנה אותו האחרון לפרסומים במרשתת שבהם צוין כי ארבעה פעילי ימין שוהים במעצר על רקע חשדות שונים נגדם; וכאשר נשאל אם היה “איתם כאילו בסיפור” השיב המערער “הייתי חבר שלהם, כן” (ת/25, עמ' 8).

על גודרי הקבוצה אליה שייך עצמו המערער ניתן ללמוד גם מכך שהבחין בדבריו בין חבריו לקבוצה לבין רוצחי אבו-ח'דיר – אשר אף שהם מכרים של חלק מבני קבוצתו, אינם נמנים עימה (שם, בעמ' 26).

37. כאשר לאופי המעשים שהמערער וחבריו מבצעים, הבהיר המערער בפני המדוכב כי הם משתלטים על אזורי מרעה, מונעים מתושבים ערבים להגיע אליהם, ולעיתים תוקפים אותם באלימות לאחר היערכות מוקדמת, תוך שהוא וחבריו מגיעים למקום רעולי פנים על מנת שלא יזוהו:

”המערער: חבר'ה שלנו (מילה לא ברורה) זה כאילו אנחנו ארץ ישראל שייכת לנו – ערבי לא נכנס.
מדוכב: לאזור שלכם?
המערער: לאזור שלנו, כן. ... איפה אנחנו רועים, ערבי לא נכנס. ערבי נכנס, כאילו מגרשים, אתה יודע – אם צריך, מפרקים. ... המשטרה בערך יודעת .. אבל אין לה אין להוכיח ...
מדוכב: למה זה שפגעו בו לא יודע מי פגע בו?
המערער: מגיע רעול פנים (שם, בעמ' 11–13).

נוסף על כך, ציין המערער בפני המדוכב כי הוא וחבריו אינם מסתפקים בפעולות של כריתת עצים ותקיפות – וציין בהקשר זה את מעצרו בגין מעורבותו בהצתת מחסן התבואה, בה הודה לבסוף במסגרת הודאתו באישום השלישי שבכתב האישום המתוקן שתואר לעיל:

”מדוכב: מה, כורתים כמה עצים, מה כמה כאפות לערבים. ...
המערער: זה לא, זה לא רק זה. אני לא, אני לא... אני אומר לך לא עשיתי, כאילו, אני נעצרתי רק, על הצתת מחסן ... חשד להצתת מחסן תבואה” (שם, בעמ' 28).

כמו כן, ציין המערער כי כחצי שנה קודם למעצרו, הוצתה כנסיית הלחם והדגים, תוך שתיאר פרטים רבים אודות האירוע, הדגיש כי על רקע זה הוגש כתב אישום נגד שניים מבני הקבוצה, וציין כי אחד מהם – אותו זיהה בשם ינון ראובני (להלן: ראובני) – שהה במעצר בגין החשדות נגדו (שם, בעמ' 6–7).

ואכן, באותה עת ראובני שהה במעצר עד לתום ההליכים המשפטיים נגדו בעקבות הגשת כתב אישום נגדו – ובהמשך הורשע בשל חלקו בהצתה (ע"פ 6928/17 מדינת ישראל נ' אסרף (16.8.2018)). על מעצרו של ראובני עד לתום ההליכים המשפטיים נגדו לאחר הגשת כתב האישום ראו בש"פ 5686/15 ראובני נ' מדינת ישראל (3.9.2015).

בהקשר זה יוער כי זיקתו של המערער לראובני נתמכת גם בסרטון שהועלה למרשתת, במסגרתו הופיע לצד אדם שהזדהה בשם ינון ראובני, אשר ציין כי נעצר בגין

חשד למעורבות באירוע הצתה (ת/152). בסרטון, השניים ישובים האחד ליד השני, מתהדרים בכך שלא שיתפו פעולה בחקירותיהם, והמערער הסביר כי הוא "לא משתף פעולה עם אנשים שהם שליחם של השלטון הזר בארצנו", וכי "אף אחד לא יפחיד אותנו, לא השב"כ ולא שום ממסד אחר בארץ. ... יש לנו רק את ה' יתברך, רק ממנו אנחנו מפחדים, אנחנו נמשיך לפעול להקמת מדינה יהודית, לבניין בית המקדש".

38. הנה כי כן, דברי המערער בפני המדובבים – עוד בטרם אירע אירוע הדקירה – מלמדים על פעולותיו האלימות, כחלק מהשתייכותו לקבוצה המונה כ-100 אנשים אשר מבקשים לפעול באלימות כלפי אוכלוסייה שאינה יהודית – בין היתר תוך תקיפת אנשים הנמנים על אוכלוסייה זו וביצוע הצתות רכבים ומבנים באופן העלול להוביל לפגיעה בנפש – במטרה לפגוע בסדר הציבורי ובביטחון הציבור, וממניע אידיאולוגי.

לדברים אלו, מצטרף הסרטון המתעד את משנתם האידאולוגית המשותפת של המערער וחבריו – בהם ינון ראובני, אשר מעורבותו בהצתת כנסיית הלחם והדגים שימשה את המערער בדבריו למדובבים כדוגמה לסוג הפעולות אותם מבצעים הוא וחבריו; וכן הודאתו של המערער בבית המשפט המחוזי במעשים המתוארים באישומים 2–5 לכתב האישום המתוקן. מעשים אלו בכללותם מלמדים על דפוס פעולה קבוע העולה בקנה אחד עם הדברים שציין המערער בפני המדובבים; וזאת בפרט ביחס להודאתו באישום השלישי, אשר מעצרו בעקבות המעשים שתוארו באישום זה הוזכר על ידי המערער כאשר ביקש להמחיש בפני המדובב את אופי הפעולות שהוא וחבריו מבצעים.

כל אלו יחד, מוכיחים לשיטתי מעבר לספק סביר, כי המערער וחבריו פעלו במסגרת התארגנות שאינה אקראית, אותה הם ביקשו לקיים על פני זמן במטרה לבצע "מעשי טרור" – ועל כן יש להרשיעו בעבירה של חברות בארגון טרור לפי חוק המאבק בטרור.

זאת, אף בלי להידרש לחוות הדעת של השב"כ שהוגשה לבית המשפט המחוזי, המבוססת בחלקה על חומרים שלא הוצגו לעיונו; ובלי להידרש לדברים שמסר המערער לאחר אירוע הדקירה במהלך תרגיל המדובבים.

39. לבסוף, אני סבור כי יש לדחות אף את טענות המערער באשר לקיומה של הגנה מן הצדק. בלי להקל ראש בטענות המערער באשר לפגמים בחקירתו – שהובילו אף לפסילת חלק מתוצריה – איני סבור כי יש בהם כדי ללמד על פגם בעצם העמדתו לדין. כפי שהובהר, בפני המשיבה עמדו ראיות למכביר להוכחת פעולותיו הקשות של המערער

אף בלי להידרש לאותם תוצרי חקירה. בנסיבות אלו, אין מקום להורות על ביטול כתב האישום שהוגש נגד המערער – אלא להתחשב בתלאות אותן עבר במסגרת גזירת עונשו, כפי שאכן עשה בית המשפט המחוזי.

ב. הערעור על גזר הדין

40. כידוע, אין זה מדרכה של ערכאת הערעור להתערב בעונש שגזרה הערכאה הדיונית, אלא כאשר ניכר כי הוא חורג באופן קיצוני מהענישה המקובלת במקרים דומים, או כי נפלה בו טעות מהותית וכולטת (ראו למשל ע"פ 1167/21 חוג'יראת נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (31.5.2021)).

עניינו של המערער אינו נמנה עם מקרים אלו, וממילא אין מקום להתערב בעונש שגזר עליו בית המשפט המחוזי, אשר שקל את מכלול השיקולים הרלוונטיים בגזר דינו – הן לקולא, הן לחומרא.

41. המערער ביצע שורה של פעולות קשות ואלימות שכל מטרתן לזרוע הרס ואימה בקרב האוכלוסייה הערבית, מתוך מניע גזעני ואידיאולוגי – ובכוונה להביא להסלמה ביטחונית אשר תפגע בביטחון הציבור.

במסגרת פעולותיו, שילח המערער אש בלב אוכלוסייה אזרחית, באופן אשר כל בר דעת יכול היה להבחין כי הוא עלול לגרום לפגיעה בגוף ובנפש: פעם שילח אש במחסן תבואה הצמוד לבית מגורים; בהמשך הצית רכב בחניית בית מגורים אחר, אשר עצם הימצאות הרכב במקום עשויה ללמד כי בני הבית שהו במקום באותה עת; ולבסוף קשר קשר להצתת שני מבני מגורים בכפר מאוכלס בשעת לילה מאוחרת, שבה ניתן להניח כי יושבי הבית מצויים בו.

כידוע, לעבירות ההצתה נודעת חומרה יתירה, הנובעת מהסיכון הגלום במעשה ההצתה עצמו, ומהיעדרה של שליטה על תוצאותיו, וזאת בפרט כאשר המניע להצתה אידיאולוגי, ונועד לכפות את עמדותיהם הקיצוניות של מבצעי העבירה על הציבור כולו בדרכים אלימות, העלולות לגבות חיי אדם (ראו ע"פ 1214/18 נאשף נ' מדינת ישראל, פסקה 12 (11.11.2018)).

הדברים מקבלים משנה תוקף בנסיבות המקרה דנן, שבהן בוצעו ותוכננו מספר הצתות רכוש, אשר תכליתן להצית סכסוך אלים בין קבוצות האוכלוסייה השונות. דומה

כי את האש אותה שילח המערער ברכושם הפרטי של תושבי הכפרים, יש להמשיל לאש שביקשו המערער וחבריו לשלח בגבולות הארץ כולה.

כפי שהובהר לעיל, דפוסי הפעילות של המערער וחבריו זהים לאלו של ארגוני טרור אחרים, המבקשים לקדם סדר מדיני וחברתי חדש בהתאם להשקפת עולמם, תוך ביצוע פעולות אלימות כלפי הציבור. את אלו כמו גם אלו יש להוקיע ולגנות; וחברות בקבוצות וארגונים אלו מחייבת ענישה מרתיעה ומוחשית.

42. לאור חומרת מעשי המערער, הישנותם, ונסיבות ביצוען, איני סבור כי העונש שנגזר עליו חמור כלל ועיקר. זאת, אף בשים לב לגילו הצעיר ותנאי חקירתו ומעצרו הקשים – אשר מוטב אילו ניתן היה להימנע מהם.

אשר על כן, איני סבור כי יש להתערב בעונש שנגזר על המערער.

43. סוף דבר, אציע לחבריי לדחות את הערעור על שני חלקיו.

ש ו פ ט

השופט נ' הנדל:

אני מסכים.

ש ו פ ט

השופט ד' מין:

אני מסכים.

ש ו פ ט

הוחלט כאמור בפסק דינו של השופט י' אלרון.

ניתן היום, ו' באב התשפ"א (15.7.2021).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

ש ו פ ט